

od naših državnih organov silno otežkočilo medsebojno trgovanje.

Vzamimo slučaj: Nemški kupec si je izposloval pri svoji vladi dovoljenje za uvoz vagona vina iz Slovenije. S tem dovoljenjem v žepu se pelje v Slovenijo in nakupi vagon vina. Naši vinogradniki ne bodo mogli skleniti definitivne prodajne pogodbe, ker bodo odvisni od »izdajanja izvoznega dovoljenja«. Prositi bodo morali šele velikega župana pismenim in kolekovanim potom za izvoz. S tem se zadeva zavleče, podraži in kupčija postane nesigurna vsled naše lastne neokretnosti.

Carinarne na prehodnih obmejnih postajah morajo itak zabeležiti vsak hl izvoženega vina. Kontrola mariborskega velikega županstva bo tem lažja, ker gre samo za izvoz vina iz Slovenije, in kakor slutim samo v vagonskih pošiljkih. Pred vojno je bilo seveda drugače. Danes pa stane na primer prevoznina v Nemško Avstrijo od meje do Graza za vsak posamezni polovnjak (Stückgut) 2.02 Šilinga, za 5 tonski vagon pa samo \$ 1.74, za 10 tonski vagon pa \$ 1.44 za 100 kg. Do Brucka stane prevoznina posameznega polovnjaka \$ 3.89 za pettonski vagon, \$ 3.38 za 10 tonski vagon, do Leobna stane posamezni polovnjak \$ 4.20, 5 tonski vagon \$ 3.65, 10 tonski vagon \$ 3.— za 100 kg.

Mali krčmarji v Nem. Avstriji so pred vojno prišli k nam, ter pokupili po 5 do 10 polovnjakov od posameznih kmetov, se bodo menda združili ter poslali samo »nega«, da nakupi »vagon« vina. Ta nakuljeni vagon bo menda naložilo 5 kmetovskih posestnikov. Ali naj vsaki od teh po sklenjeni pogodbi še prosi za izvozno dovoljenje pri mariborskem velikem županstvu?

Politični ogled.

DRŽAVA SHS.

Polagoma se v Beograd vračajo ministri, večina od črnogorskih proslav, drugi pa iz raznih letovišč. Kot zadnji bo prišel Pašić. Vračajo se tudi naši delegati, ker je zasedanje Zveze narodov končano. Radič je še ostal v Švici in pojde najbrž tudi v Pariz.

Listi, ki so sicer za sedanjí režim, a ne veljajo za glasila radikalne stranke, mnogo pišejo o različnih strujah med radikali.

Ena struja naj bi bila odločno za sodelovanje z radičevci, druga smatra to sodelovanje samo za taktično potezo, tretja želi nazaj zvezo s samostojnimi demokrati in kot četrto skupino bi lahko imenovali še one radikale, ki ne marajo ne Radiča in ne Pribečevića ter samo čakajo, da bi radikali enkrat lahko sami vladali. Iz raznih dejstev se sklepa, da je Pašić vse prej kot pa za pravo, resnično sporazumno strujo. Tako se misli zlasti vsled tega, ker Pašić ni hotel z Radičem, ko se je z njim končno le sestal, — razpravljati o političnem položaju, ampak mu je govoril samo o zgodovini radikalne stranke in še to v vedni navzočnosti drugih. To ni bil sestanek dveh politikov in povrh še vladnih zaveznikov, ampak navadni družabni pogovor, ki se ni dal preprečiti.

Samostojni demokrati

se mnogo zanašajo na svoje sicer maloštevilne prijatelje v radikalni stranki ter širijo vesti o važnih spremembah v svojo korist. Tako navajajo, da je eden od delegatov, radikal Vaso Jovanović ogorčen vsled Radičeve izjave o Makedniji pred Zvezo narodov. Pravijo, da bo Vaso Jovanović ob prvi priliki vložil interpelacijo in da bo ta zadeva povod preloma vladne RR zveze.

Radičevci

sicer tudi govorijo o mogočnosti vladne izpremembe ter pripovedujejo, da bodo te spremembe njim samo v korist. Zanašajo se na one radikale, ki Pribečevića ne marajo, ter menijo, da bi se lahko obznana izvajala proti vsem, ki delajo zapreke sedanji politiki — to je v prvi vrsti proti samostojnim demokratom. Radikalno vodstvo pa molči ter v nobenem oziru ne podpira ne samostojno demokratskih in ne radičevskih nad.

POLJSKA, RUSIJA IN ČESKA.

Poljska je začela urejevati svoje odnose do Rusije. Ruski zunanji komisar Čičerin je posetil Varšavo. Zbližanju obeh držav posvečajo Čehi največjo pozornost. Češki nacionalisti vidijo v Čičerinovem posetu prvi korak za ustvaritev zveze slovanskih držav. Narodni demokratje in agrarci zahtevajo od vlade, da se mora čehoslovaška zunanja politika orientirati v vseslovanski smeri in opozarjajo dr. Beneša na poljski zgled. »Narodna Politika« konstatira, da je rusko-poljsko zблиžanje Rusijo osvobodilo nemškega vpliva. Zbližanje Rusije in Poljske je za čehoslovaško velikega pomena. To zблиžanje daje tudi velike garancije za meje napram Nemčiji.

ANGLESKO-TURSKI SPOR.

Pri odhodu iz Zeneve je izjavil Rufti bej, turški zunanji minister novinarjem, da turška vlada ne bo priznala nobene razsodbe Zveze narodov ali haškega mirovnega razsodišča, če se Turčiji ne bi prisodila mosulska pokrajina. Mosul je turški in bo tudi turški ostal. Turška armada šteje v mirnem času 150.000 mož in je pripravljena na vse eventualnosti. Če bi prišle britanske čete v Mosul, bodo od turških prepodene. — Mirna rešitev je mogoča le na ta način, da se mosulsko ozemlje demilitarizira na način, kakor je demilitarizirana renska cona, toda da ostane pod turško suvereniteto. Na Batumu ali Bagdadu pa nima Turčija nobenega interesa.

FRANCOSKI DOLGOVI AMERIKI.

V Ameriki se mudi francoski finančni minister Caillaux, da se sporazume glede odplačevanja dolgov, ki jih Amerika neizprosno terjaja od Francije. Ameriški državni podtajnik Mellon je izročil Caillauxu ameriške protipredloge glede odplačevanja francoskih dolgov. — Francija naj bi letno odplačevala 125 milijonov dolarjev. Za prvo dobo bi Amerikanci nekoliko popustili. V ostalem se predlogi Amerike zelo krijejo s francoskimi. Splošno se misli, da bo Amerika še nekoliko popustila. Mellon je izdelal svoje predloge v soglasju s Coolidgejem.

Naši poslanci med ljudstvom.

Za Sv. Lovrenc in Puščavo bo shod SLS v nedeljo, dne 11. t. m., ob 9. uri dopoldne pri g. I. Osvaldu, p. d. Šumej. Govoril bo državni poslanec g. Franjo Zebot. Kmetje, obrtniki in delavci, pridite!

Veličastno zborovanje naše stranke se je vršilo zadnjo nedeljo v Društvenem domu pri Sv. Marjeti nižje Ptuj. Shodu je predsedoval g. župan Ranfl, poročala sta gg. poslanca dr. Korošec in Vesnjak. Dr. Korošec v znameniti govor bomo objavili prihodnjic v celoti.

Dr. Hohnjec je imel v nedeljo, 27. septembra politično zborovanje pri Sv. Juriju ob Ščavnici. Zborovanje, ki je bilo prav dobro obiskano, je vodil predsednik krajevne organizacije Horvat. Poslanec dr. Hohnjec je podal sliko notranjepolitičnega položaja v naši državi. Osvetlil je gospodarsko in davčno politiko sedanje vlade napram Sloveniji. Obrazložil je smernice, ki jih centralistični vlastodržci zasledujejo v šolski politiki. Svobodomiselnost slovensko učiteljstvo podpira te cilje, ker se je popolnoma odtujilo mišljenju slovenskega ljudstva. Volilci so z velikim odobravanjem poslancevo poročilo vzeli na znanje ter so politiki Jugoslovanskega kluba izrekli popolno zaupanje. V resolucijah, ki so bile sprejete, so izrazili protest zoper davčni sistem in izterjevanje davkov v Sloveniji in zoper postopanje vlade, ki sedaj slovenskim občinam in okrajem vsiljuje kuluk, mesto da bi izplačala prispevke za vzdrževanje cest v Sloveniji, katere je dolžna izplačati.

Shod SLS v Pišecah dne 27. septembra je ob številni udeležbi ljudstva prav lepo uspel. Poslanec Škoberne je poročal o političnem položaju, poslanec dr. Hodžar pa je s svojo živo besedo opisal davčne in druge upravne krivice, ki jih nadaljuje na Slovincih tudi radikalno-radičevski režim. Prava zabava je bila za poslušalce, ko jim je poslanec predložil izdajalsko politiko Radičovo in z ogorčenostjo so odklonili njegovo demagogijo v Sloveniji. Oba govornika so poslušalci poldrugo uro pazno poslušali in jima večkrat glasno pritrdjevali. Na predlog načelnika krajevne organizacije g. Franca Podvinski so izrekli soglasno zaupnico Jugoslovanskemu klubu in njegovemu voditelju dr. Korošču.

V Vojniku se vrši v nedeljo, dne 4. t. m., po prvi sv. maši shod SLS. Na dnevnem redu so važna gospodarska, socijalna in politična vprašanja. Poroča narodni poslanec dr. Hodžar.

Prireditve.

Sv. Peter pri Mariboru. Naša deliška Marijina družba priredi v nedeljo, dne 4. t. m., popoldne po večernicah v samostanu dve izvirni igri: »Na božji poti«, veseloigra v 3 dejanjih in »Mimika«, šaloigra v 1 dejanju. Obe igri je spisal Matko Krevh, kaplan pri Sv. Petru. Vstopnina 3 din. K obilni udeležbi vabi odbor.

Kako postaneš v eni uri bogat? Pojdi v nedejo, dne 4. t. m., v slučaju slabega vremena pa dne 11. t. m., k Sv. Juriju ob Ščavnici in na veliki tomboli Bralnega društva kupi tiste srečke, ki zadenejo, in imel boš celo leto zadosti jesti ter boš oskrbel sebe in svojo družino z vsem potrebnim; pomagel boš pa tudi Bralnemu društvu pri njegovem izobraževalnem delu. Torej ne zamudi ugodne prilike!

Sv. Jurij ob južni žel. V nedeljo, dne 4. t. m., se ponovi popoldne po večernicah v Katoliškem domu igra »Miklova Zala.« Pridite vsi, kateri zadnjic niste dobili prostora!

St. Andraž pri Velenju. V nedeljo, dne 4. t. m., priredi orlovska mladina iz Polzele izlet v St. Andraž. Popoldne po večernicah se vrši javni nastop članov in obojega naraščaja tik poleg cerkve. Vabimo vse prijatelje mladinskega pokreta k čim obilnejšem obisku. Opozarjamo tudi, da se ta dan vrši zadnje opravilo na Oljki in vabimo romarje, da naravnajo svojo pot čez St. Andraž, kjer si bodo poleg naše mladine lahko ogledali tudi lepo, dobro oskrbovano cerkev in res prijetno in romantično okolico. Bog živi!

Kostrivnica. Šmarsko-rogaško orlovsko okrožje priredi v nedeljo, dne 4. t. m., javno prireditve s sledečim vsporedom: Predpoldne ob pol 9. uri sprejem gostov pri gosp. Kupniku, ob desetih sv. maša v župni cerkvi. Popoldne ob pol treh javna telovadba članov in članic ter naraščaja. Vabite se vsi bližnji in daljni prijatelji Orlov in drugi, da se prireditve v prav obilnem številu udeležite! Bog živi! — Odbor.

»Cudeži se gode v Sv. Petru pod Sv. gorami«, bi rekli, če bi videli, koliko pisem z naročili priroma na loterijski odbor Kat. prosvetnega društva v Sv. Petru. Vsak hoče i-meti čim več srečk in vsi pogovori se sučejo le okrog loterije. Saj pa tudi ni čuda, da vzbuja ta loterija toliko zanimanja, ko je izvanredno bogata. Čez 50.000 dinarjev se cenijo dobroti, katerih je 250. Glavni dobiček je novo, krasno izdelano pohištvo iz črešnjavega lesa, fino politirano, obstoječe iz dveh postelj dveh nočnih omari, 1 umival-

nilka z zrcalom, 1 omare, 1 mize, 4 stolov in 1 slike. Da bi videli to pohištvo! To se vam sveti, da se kar vidite v njem kot v zrcalu. In nov šivalni stroj »Singer«, li se vam ne dopade?! Kaj pa vreča 20 kg fine kave? Hentajte, ta se vam bi prilegala! Bala platna, pitana svinja, 200 litrov bi-zeljskega vina, zaboj »Zlatorog« mila vam bi gotovo ne bi-lo odveč. Tisti, ki se bojite zime, glejte, kladra lepih bu-kovih drv vas čaka! Kolesarji, vas pa kolo, s katerim se dne 8. decembra t. l., na dan žrebanja, kar lahko odpeljete iz Sv. Petra. In tisti, ki vas vije protin, tare ohromelost, zo-fa in 4 mehki stoli so za vas kakor nalašč. Dekleta, ki lju-bite svilene rute, lepe obleke, tudi teh je v naši loteriji dovolj! Pa pomislite, srečka stane samo 5 dinarjev. Če imate količkej prihrankov, jih lahko vsaj nekoliko naročite. Pišite še danes na loterijski odbor Kat. prosvetnega dru-štva v Sv. Petru pod Sv. gorami in priložite tolikokrat po 5 dinarjev, kolikor srečk si želite. Čimveč srečk kupite, tembolj ste sigurni, da zadenete. Svetujemo vam, kupite jih takoj, sicer vam bo žal, pa kaj, ko pravijo, da je po toči prepozno zvoniti!

Dolžova. Naš orlovski odsek, o katerem nismo dozdaj še nič poročali, prav lepo napreduje. Dasi ravno deluje še komaj eno leto, ima že prav dobre telovadce in 16 lastnih krojev. Ob nedeljah pridno telovadimo in čitamo koristne knjige in tako ni prav nobenega časa za pohajkovanje, su-rovosti in fantovske pretepe. Najlepše pa je videti te vrle člane, kadar pristopijo v uniformi k sv. obhajilu. Posebno tukaj ob Sotli, kjer so ljudje še precej mlačni, je Orel ve-likega pomena, ker se bori neustrašeno za sveto stvar; za Kristusovo vero. Zato skupaj vsi poštteni fantje, v naše vr-ste kjer se bomo borili skupaj za sveto vero in slovenski jezik! Bog živi!

Prireditve v Petrovčah. Pripravljalni odbor za orlovski zlet v Petrovčah se najlepše zahvaljuje vsem ki so pripo-mogli da je ta orlovska prireditve tako lepo izpadla. Za-hvaljuje se vsem cenj. darovalcem, vsem dekletom, ki so tako neutrudno pletle toliko vencev, posebno zahvala pa vaščanom lepe Dobriševasi, ki so skoro brez izjeme poma-gali. Dobrišavas je svoj sloves ne samo ohranila, ampak ga razširila po celi Savinjski dolini, pokazali so, da živi v njih še bratska ljubezen. Najlepša zahvala jim! Pripravljalni odbor. — Vse tiste, ki smo jim poslali izkaznice za polo-vično vožnjo v Petrovče, prosimo, da nam pošljejo denar po 1 dinar za izkaznico (v svrhu kritja stroškov pri tiskovi-nah) po položnici, ki je bila priložena, ali pa po nakaznici na tajništvo SLS v Celju. Prosimo, da blagovolijo to vsi upoštevati!

Tedenske novice.

Občine, pozor! Zopet se je razposlala okrožnica, s katero se skoraj naravnost zahteva, da bi se občine in o-krajji izjavili, da se uvede kuluk. Svarimo prav resno, da bi se občine izrekle za kuluk kajti s tem bi se Slovenija obre-menila z novimi davki, ki bi presegali višino dosedanjih davkov. Večina ljudi bi se namreč morala odkupiti od ku-luka in ta odkup znaša več, kakor vsi davki. Ta denar, od-lupnina za kuluk, bi se ne stekal v občinske blaginje, tem-več v državne, in bi se z njim moglo razpolagati le sampo s privoljenjem ministrstva v Beogradu. Zato Vam svetujemo z ozirom na okrožnico sledeče: Skličite pravilno sejo ter uvedbo nameravanega kuluka odklonite soglasno. V skle-pu navedite kot utemeljitev sledeče razloge: a) Občina upravlja samo z občinskimi cestami. Občinske ceste pa ne spadajo med »kategorizirane« ceste, ker služijo samo krajevnim potrebam. V celi Sloveniji je cestno omrežje že tako izvedeno, da so vse ceste, ki vežejo med seboj večje in važnejše kraje, prešle v oskrbo okrajnih zastopov. Ker torej občinske ceste služijo le zvezi med posameznimi po-sestniki in manjšimi, ob strani prometa ležečimi seli, se jih ne more smatrati za »kategorizirane«, torej na te ceste zakon o kuluku sploh ni uporabljen. b) Občina popravlja svoje ceste deloma z dokladami deloma pa z raboto v smi-slu paragrafa 24, 69 in 70 občinskega reda. V proračunu za leto 1925 je stavljena svota Kolikor ta svota za po-pravo cest ne bo zadostovala, bodo ceste popravili občani sami. c) Iz tega razloga protestiramo proti uvedbi kuluka. Poleg teh razlogov še lahko navedete svoje krajevne teht-ne razloge.

Mariborske novice. V Mariboru je bila 27. septem-bra otvorbena nova ljudska kavarna tik Zadržne gos-podarske banke pri franciškanski cerkvi. Kavarno vo-di sestra znanega gostilničarja pri Grozdu g. Spatzeka. — V nedeljo zvečer je izbruhnil požar v Kamniškem jarku pri posestniku Hetzlu. Ogenj se je bliskoma raz-širil in ko je dospela na pomoč požarna bramba iz Kamnice, je bila hiša že popolnoma v plamenih. Na po-moč sta dospeli tudi požarni brambi iz Maribora in Studencev, vendar poslopja ni bilo več mogoče rešiti. Škoda je zelo velika, zgorelo je tudi mnogo perutnine ter dve svinji. — V soboto opoldne je pričelo goretí po-slopje posestnika Wogrince v Limbušu. Na lice mesta je odšla takoj mariborska požarna bramba, prispeli pa so tudi gasilci iz Paker in Studencev. Gasilec je uspe-lo ogenj omejiti ter rešiti svinjak in pralnico.

Knjižnica Prosvetne zveze v Mariboru, ki posluje v pa-laci Zadržne gospodarske banke v I. nadstropju, je razen nedelj in praznikov dnevno odprta od 9. do 12. in od 3. do pol 7. ure. Založena je z vsem dobrim čitvom najnovejšega kakor tudi starejšega datuma. Na razpolago ima knjige v slovenskem, srbohrvatskem, češkem, poljskem, nemškem, francoskem in angleškem jeziku. Pristojbina za izposojene knjige je prav malenkostna. Knjige se izposojajo vsakemu.

Naročnike »Našega doma« prosimo, da poravnajo zaostalo naročnino za leto 1925 in nekaj zamudnikov tudi še zaostanek na članarini iz prejšnjih let. Ker je naročnina bila stavljena pod lastno ceno lista, je treba, da dobi upra-va vsako paro naročnine. Prihodnji letnik »Našega doma«

bo ves zreustrojen in izdatno izboljšan, na kar naročnike, kakor tudi druge, še sedaj opozarjamo. Uprava »Našega doma«, Maribor, Aleksandrova cesta 6 I.

Novice od Sv. Petra pri Mariboru. Poletje se nagiblje h koncu in ljudje hitijo z delom, ker je tudi vreme precej ugodno. — Društveno življenje ob tem času v splošnem dremlje. Pohvaliti pa moramo orliški krožek, ki je napravil k Devici Mariji v Brezju lepo uspeli izlet. — Naše Bralno društvo spi spanje pravičnega. Njegov izvoljeni predsednik ga ne mara zbuditi. Kdaj bo občni zbor? Bil bi zelo potreben, da bi se tudi društvo iznebilo škodujočega duha. — Po vinogradih, ki obetajo ugodno branje, klepečejo klopoci. Klepečejo pa tudi drugi klopoci, ki jih je pri nas čez mero. Radi bi se jih iznebili, pa ga ni, ki bi jih zastoj vzeli; sami pa ne marajo iti, ker se jim predobro godi. — Z davkarji smo v stalni zvezi. Skoro vsaki dan nam prinese naš poštni sel kakšne pozdrave od nje. — Naj zadostuje to za danes. Prihodnjič pa se pomenimo o tistih, ki nasprotujejo našemu društvenemu življenju. Osvetili jih bomo s pravo lučjo ter jih razkrinkali pred vso šentpetersko pošteno javnostjo. Upamo, da bo zaleglo!

Blagoslovitev in otvoritev Katoliškega prosvetnega doma pri Sv. Ani v Slov. gor. Na prijaznem, 304 m visokem hribočku Sv. Anje v Slov. gor. so v nedeljo, dne 27. sept. t. l. obhajali izvanredno slovesnost: Blagoslovitev in otvoritev Kat. prosvetnega doma. Stavba stoji na južni strani cerkve na prostoru, odkoder se odpira lep razgled na vse strani. Dom je dolg 16.90 m, širok 8.60 m, dvorana je visoka 7.60 m. Cela župnija je teknovala pri zgradbi. Na binkoštni pondeljek se je slovesno položil temeljni kamen, a v drugi polovici septembra je bil dom že dograjen. Župljani so darovali do malega ves stavebni les, kmetje so opravili vožnje zastoj, fantje in dekleta so brezplačno kopali kamen in pesek ter stregli zidarjem in tesarjem. Članici Dekliške zveze gđc. Poš sta podarili lep stavebni prostor, a ncar g. Stupica je brezplačno napravil pogodbo. Tudi mojstri ter rokodelci so delali tedensko po več dni brezplačno. To je bil idealni kuluk za dobro stvar! Gospodinj in gospodarji so pa darovali živila in pijačo za delavce. V gostoljubnem župnišču so celo poletje skrbeli za hrano številnim delavcem. Ožji gradbeni odbor je bil sestavljen iz tehle požrtvovalnih rodoljubov: č. g. župnik P. Letonja, predsednik; Miha Neudauer, podpredsednik; Jos. Kolerič, blagajnik; Jože Spindler, tajnik. Poleg teh so bili v odboru fantje in mošje iz vseh občin. Strokovno je vodil stavbo Miha Zupec, zidarski mojster iz Ščavnice, kateri je tudi mojstrsko izdelal načrte. Tesarska dela je vodil tesarski mojster Franc Lorber iz Kremberga, a mizarska mojster Alojzij Letnik. Ti trije gospodje so bili tudi člani odbora. Župljani ter sosedje so zbrali v denarju 16.000 din., kar pa seveda ni zadostovalo. Dolga je še okoli 13.000 din. Slikarska dela in oder je slikal slikar Ledinek od Sv. Lenarta. Na predvečer slavnosti so goreli na anovskih gričih veličastni kresovi, pokali so topiči in igrala je znana Kurbusova godba pod vodstvom g. Bauman. V nedeljo zjutraj so zopet gremeli topiči in godba je že pred 4. uro budila Anovčane. Ob devetih je bil sprejem gostov. Pred cerkvijo je govoril pozdrav član gradbenega odbora Fran Kaučič. Slavnostni cerkveni govor je imel č. g. Pavel Živornik iz Maribora. Slovesno sv. mašo je daroval za dobrotnike Kat. doma domači č. g. župnik ob asistenci treh č. g. duhovnikov. Po maši smo z godbo na čelu odkorakali v Društveni dom. Zborovanje, med katerim je č. g. župnik Franc Letonja blagoslovil dom, je vodil duša celega podjetja, mladenič Josip Spindler. Slavnostni govor je imel g. dr. Andrej Vebler. Govorili so še: poslanec Franjo Žebot, Živornik, Gomilšek in Orel Geratič. Pevski zbor od Marije Snežne je zapel himno: »Povsod Boga.« Slovesni so bili ti trenutki! Pokali so zopet topiči, godba je igrala naše himne, pevski zbori so se oglašali. Omeniti še moramo, da je bil dom in cela okolica okinčana z mlaji in venc. Pridna dekleta so celi teden pletle vence. Popoldne se je v domu vršila prva veselica ob številni udeležbi.

Umrli je pri Sv. Antonu na Pohorju dne 4. septembra veleposesnik g. Ognjeslav Podlesnik, občinski odbornik, šest let cerkveni ključar, zvest naročnik »Slovenskega Gospodarja.« Kako je bil povsod priljubljen, je pokazal njegov pogreb. Vodil ga je vlč. g. župnik Andrej Pišer, č. g. K. Seško je govoril v srce segajoče poslovljne besede. Za pokojnikom žaljuje pet sester in še mlada žena. Prava hiša žalosti je domačija pokojnega. Komaj so se posušile bridke solze, že se je odprl nov grob in tako je tekem 20 let izumrlo staro Podlesnikovo ime. Za njim žalujejo tudi ubogi, kateri so dobivali vedno podporo, oziroma vsakdanji kruh. Dragi Nace, počivaj sladko v domači grudi in na veselo svidenje nad zvezdami!

Novice od Sv. Primoža nad Muto. Vse občane je pred tedni pretresla novica, da je smatno ponesrečil Gregor, najstarejši sin ugledne družine Poltnikove. Preteldi petek zjutraj pa so nam naši mili zvonovi naznanili drugo prežalostno vest, da je ponoči preminul naš dragi soobčan, gospodar Jože Breznik, p. d. Rapatec. Ob izvanredno številni udeležbi smo ga v nedeljo spremljali k zadnjemu počitku. Kdo da je bil naš Rapatec, je primerno označil č. g. kaplan v svojem poslovljnem govoru. Bil je mož, ki je vzgledno izpolnjeval največjo zapoved: »Ljubi Boga nad vse in bližnjega kot sebe!« Ljubil je rajni Boga, zato je vzorno izpolnjeval svoje krščanske dolžnosti. In sad te ljubezni je bila tudi njegova marljivost in vstrajnost pri oskrbovanju obširnega gospodarstva. Ljubil pa je tudi bližnjega, zato je storil veliko dobrega ne le posameznikom, ampak posebno v občini blagor kot cerkveni ključar podružnice sv. Primoža nadalje kot občinski svetovalec in požrtvovalen načelnik kmečke posojilnice. Legel je torej z njim v grob sicer skromen, a izvanredno zaslužen mož. Razume se ob sebi, da je bil rajni odločen pristaša naše Kmečke zveze. Ob volitvah je bil vedno predstavnik SLS. In da je naša skrajno obmejna občina tudi ob najhujših predrožnih navalih ohranila narodno lice, ni mala zasluga rajnega. Zato

bodi priporočen v hvaležen spomin vsem našim vrlim so-mišljenikom, v katerih imenu ključemo: Ljubi Rapatec, srčna hvala Ti za vse! Bog tolaži in krepi Tvoje zaostale, nam vsem pa nakloni priskrbo svidenje nad zvezdami!

Razno od Sv. Primoža na Pohorju. Prišedši iz vojske, je prevzel Anton Ladinik p. d. Rebernukovo kmetijo, pa tudi skrb za občino kot gerent (prej je občina Sv. Primož nad 30 let veljala za nemško). Leta 1921 pa je po smrti svojega brata Mihaela kot edini dedič prevzel tudi rojstni dom, p. d. Ladinikovo, in s to združeno Plozovo kmetijo. Vse tri posesti merijo okrog 250 oralov, in je bil tako rajni najpremožnejši gospodar v župniji. V jeseni istega leta si je poiskal nevesto v dobro znani in čislani Črešnikovi rodbini v Kapli. Z neumorno pridnostjo in gospodarskim talentom je urejeval svoje gospodarstvo. Napravil si je tudi pri žagi lastno električno centralo in je sploh rad porabil vsak napredek v gospodarstvu. Vsled prevelikega truda in premajhne skrbnosti za lastno zdravje se je prehladil in po kratki pa mukepolni boleznii je končal. Za cerkev, za reveže in pomoči potrebne sosede je imel vedno dobro srce in odprte roke. Sam pa je bil skrajno skromen, v obče-vanju pa nad vse ponižen in ljubeznjiv. Bodi mu Gospod plačnik za vse dobro! — Pred 14 dnevi pa smo pokopali veliko revo, Julijano Prohart, moženo dninarico. Umrli je vsled velikega izrastka v notranjosti trebuha. Blizu 50 let je nosila to nadlogo, ker se je bala operacije. V začetku ni še čutila toliko, zadnja leta pa je hudo trpela, zlasti zadnji dve leti sta ji bili nad vse mukepolni. Dobrih šest mesecev se ni mogla več sama premakniti v postelji in je ves ta čas morala vedno morala ležati na desni strani, ker jo je leva od reumatizma preveč bolela. Ostala je pa kljub tolikim bolečinam dobre volje in potrpežljiva, da smo se ji vsi čudili. Stregli so ji mož in pomagali otroci, katere je lepo krščansko vzgojila. Dal ji Bog tam v večnosti lažje, kot je imela tukaj!

Tatovi v trgovini. Dne 26. septembra, po ponoči so si tatovi poiskali svoj plen v trgovini Ludovika Turina pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju. Odnegli so vse boljše oblačilno blago in obutev v skupni vrednosti čez 25.000 dinarjev. Trgovčeva mati in sestra, ki stanujeta v hiši, kjer je trgovina, sta pač slišali ropot in govorjenje ter opazili luč, a ker se nista imeli s čim braniti, se nista upali ganiti, ali na pomoč klicati. Tatovom so morale vse razmere biti dobro znane, da so s tako lahkoto in tiho vlomili.

Jubilej slovenskega organista! Gospod Karol Bervar, mestni organist in vodja orglarske šole v Celju, obhaja dne 1. oktobra t. l. 40 letni jubilej kot organist sploh in 30 let kot organist v Celju. Imenovani je bil rojen leta 1864 v Motniku, orglarsko šolo je obiskoval v letih 1883 do vstevši 1885 v Ljubljani. Nastopil je službo v Gornjem gradu. Takrat tam službojuči g. dekan Dovnik je Bervarja spodbujal k višji izobrazbi v glasbi in ga je nagovoril, da je absolvirati glasbeni konservatorij v Regensburgu pod vodstvom g. Haberla, profesorjev gg. Hallerja in Griesbacherja. Dne 1. oktobra 1895 je nastopil službo organista v Celju. S tem se je začelo njegovo delovanje za cerkveno in posvetno glasbo, za katero si je tekem 30 letnega službovanja pridobil veliko zaslug. Poučeval je petje na takrat ustanovljeni slovenski gimnaziji. Bil je tudi pevovodja Slovenskega pevskega društva v Celju, katerega član je še danes. Leta 1898 je ustanovil orglarsko šolo v Celju. Kakšen pomen je imela ustanovitev te šole za cerkveno glasbo, je razvidno iz tega, če povemo, da je na tej šoli do danes izučil nad 300 mladih organistov. Ako bi na merodajnem mestu znali skrbeti, da bi bili ti organisti primerno plačani, bi danes bila cerkvena glasba na drugačni stopinji, kakor je. Žal, da vsled slabih plač, ravno najbolj nadarjeni organisti pustijo svoj poklic in gredo v druge službe, kjer je boljše za nje preskrbljeno. Gosp. Bervar se je udeleževal tudi kot komponist. Izdal je 11 raznih melodijoznih kompozicij, katere pevovodje prav radi uporabljajo. Gospod Bervar je bil kot narodnjak vedno na svojem mestu. Takoj, ko je nastopil v mestu svojo službo, je odpravil nemško petje v farni cerkvi, dasiravno se je s tem nekatereim krogom jako zameril. Takratni okrajni glavar grof Attems ga je enkrat klical na odgovor, ker je pri neki državni maši pel cesarsko pesem v slovenskem jeziku. Pravi, da je bil najsrečnejši njegov dan na orgljah tedaj, ko je leta 1918 pel prvič v cerkvi »Lepa naša domovina.« Za organizacijo organistov ima tudi veliko zaslug. Od začetka je član društva organistov in je bil že sedemkrat izvoljen za predsednika. To je pač dokaz, kako veliko zaupanje uživa pri svojih tovariših. Da so organisti upoštevani pri zavarovanju pri Pokojniškem uradu za privatne nameštence, je tudi njegova zasluga. V vseh letih službovanja je izučil nešteto pevcev in pevk. Ako še pomislimo, koliko pevcev in pevk vzgajajo in še bodo vzgojili njegovi učenci, moramo priznati, da je delo g. Bervarja velike važnosti na kulturnem polju. In kaj je on prejemal kot plačilo za takšno vneto delovanje? — Malo, da skoro beraško plačo, da je človeka sram povedati. Lahko rečem, da je celo življenje g. Bervarja bilo delo in večna skrb za vsakdanji kruh. Ako bi bila tudi za organiste enaka mera in pravica kakor za druge, bi imenovani moral po vsej božji pravici dobiti pokojnino in pa še kakšno odlikovanje. Toda vem, da se za ubogega organista nihče ne meni in, da vsega tega gospod Bervar ne bode dobil. Vsi, kateri poznamo delovanje g. Bervarja na glasbenem polju, pa mu iz srca želimo, da bi ga Bog ohranil še čilega in zdravega, da bi še obhajal 50 letno službovanje in bi dočakal, da bi vsaj do tedaj že bilo za organiste kaj boljše preskrbljeno, za kar se je on vedno boril. Bog ga živi na mnoga leta!

Blagoslovljenje nove župnijske cerkve na Gornji Ponikvi bo dne 18. oktobra t. l. ali na 20. pobinkoštno nedeljo ob 10. uri.

Iz laškega okraja. V občini Sv. Kristof so imeli v nedeljo dne 27. septembra, volitev župana. Volilo se ni edino po strankah, ampak krajevno. To ni nič novega. Vsaj tako obširnih občin, kakor je ta, katera se dotika 5 župnij, je v Sloveniji malo. Večina demokratiških odbornikov in del naših so hoteli imeti župana v rajonu, kateri spada pod nadzupnijo Laško, to je severni del občine. Zmagal je pa južni del in je izvoljen župan od sredine občine bivši župan in pod PP vladno odstavljene g. Jožef Sluga s 13 glasovi, g. Valentin Kozmus pa je dobil 12 glasov. Oba pa sta zavedna Slovenca in odločna naša moža. Čast dela naši stranki to, da je imela na kandidatni listi tako vzorne mošje, da so jih tudi demokrati volili, ker na svoji listi niso imeli zato sposobnega moža. Ena letošnjih »Domovina« je pisala, kako raste število demokratov v občini Marija Gradec, kot gobe po dežju. Imenovala je imenoma svoj odbor in trdila, da sta gg. Hrastnik in Deželak generala brez armade. Toda smola! Ko pride »Slovenski Gospodar« iz Maribora, prinese s podpisom izjavo, da ti ljudje izstopajo iz demokratske stranke, ker je mati davku na ročno delo. Druga »Domovina« je pozivala s podpisom Alojzija Brečka iz Kuretna tajnika SLS g. Deželaka, da mu vrne neke listine, sicer išče druga pota. V zadnjem »Slovenskem Gospodarju« ga prosi podpisani lepo odpuščanja. Vi gospodje demokratje, Vaše delo v našem okraju je slično tisti narodni: »Mujskra Klara, kar dopoldan sešije, popoldan razpara.«

Ce je hladno, vsak misli na zimo, treba se je preskrbeti s tem in onim, pa po možnosti z malim denarjem do- sti in dobro kupiti. Kdor si pa hoče z malim denarjem do- sti nabaviti, mora ceno kupiti. To bi pa prav gotovo vsak rad, zato bomo kar povedali vir za cenen nakup raznega sukna, volne, odej, konjskih koc, barhentov, platna, klobukov, perila, samoveznice, nogavic itd. itd. Franc Mastek, Maribor, Glavni trg 16. Kadar se mudite v svrhu nakupa v Mariboru, naj nikdo ne pozabi obiskati te trdnice!

Gospodinj, vpoštevatelj Naše milo znamke »Gazela« se izdeluje iz najfinejših snovi, ki perilu ne škodujejo. Zato perete z njim brez truda ter dosežete, da je perilo zares snežnobelo.

Posojilnica na Frankolovem, r. z. z. n. z., naznanja, da je sklenila s 1. oktobrom t. l. naprej obrestovati hranilne vloge po 5%, vezane vloge pa po 7%, kakor so to že vsi večji denarni zavodi po Sloveniji sklenili.

Koledar Jugoslovenske Kmečke zveze izide kakor druga leta tudi letos v prilični žepni obliki. Opozarjamo somišljenike, da ne kupujejo drugih koledarjev.

Vsakdo, ki ne kupi srečke efektne loterije DPD v Ljubljani, ki jo dobiš po vseh vaseh in mestih Slovenije po raznih trafikah in trgovinah, noče biti srečen. Srečka stane samo 10 D. Zatorej kupi srečko nemudoma in sreča bo na tvoji strani.

Po najnižjih cenah zamorete stalno dobavljati la Portland-cement ter vsakovrstno la opeko iz najbolj slovečih tovarn Jugoslavije, pod najkulantnejšimi pogoji pri zastopstvu trdnice Artur Aglič, lesni trgovec, Rečica ob Paki. — Istotam se sprejmejo naročila za vsakovrsten premog po najnižjih cenah.

1200

Gospodarstvo.

ZAVAROVALNICE IN POŽIGI.

Letošnje leto je nenavadno leto tudi glede velike množine požarov. Vzrok so prav pogoste nevihte, strela udarja in zažiga. To pa ni edini vzrok. Izkustvo kaže, da so pri mnogih slučajih dani vsi znaki, da je lastnik zavarovane predmete sam zažgal. Zalostno dejstvo, da se v največ takih slučajih vsled premanjane odločnosti poklicanih oblasti in vsled premajhne sodelovanja prebivalstva samega storilcu kazensko ne more priti blizu, vendar ustvarjajo vse okoliščine največjo sumnjo, da je bil požar po lastniku samem ali v dogovoru z njim po kakih tretjih osebah zaneten. Pri pregledovanju takih sumljivih požarov se da z vso zanesljivostjo ugotoviti, da je bil zavarovanec lastnik večjega ali manjšega podjetja, ki vsled splošne gospodarske krize ni bilo več v obratu, ali vsled pomanjkanja obratnega kapitala sploh v obrat ni moglo priti, da je bil zavarovanec prezadolžen, da svojih zavarovanih predmetov sploh ni mogel prodati, tem manj za tako kupnino, ki bi bila vsaj približno zavarovani svoti. Nagib požiga pri teh nepoštenih ljudeh je dobičkazelnost. V trdnem prepričanju, da se bo s požigom naenkrat iznebil nečujnih mu predmetov, zavarovalnica pa bo plačala zavarovalnino s polno svoto, za katero so bili gornji predmeti seveda daleko pretirano zavarovani, s čimer bo napravil bleščečo kupčijo, tak poštenjakovič zažge. Toda temeljito se je zmotil vsled nepoznanja določb zavarovalnega zakona. Ob likvidaciji po požaru nastale škode je tak zlobnež ves iz sebe, viče in plaka, toži in stoka, ker se mu proti pričakovanju ni priznala kot odškodnina zavarovana svota, temveč le resnična vrednost zavarovanega predmeta.

Naravno je, da morajo zavarovalnice vsled množice požarov se števila požigov ter vsled velike množine požarov sploh postopati z največjo natančnostjo, strogo se držati pri likvidaciji škode določb zavarovalnega zakona. Pri sklepanju zavarovalne pogodbe navede zavarovanec glede zavarovanih predmetov svoto, za katero jih hoče zavarovati. Ta svota se imenuje zavarovana svota in tvori podlago za odmero premije. S tem pa še ni rečeno, da zavarovanec v slučaju popolne škode mora dobiti kot odškodnino polno zavarovano svoto. Podlago za določitev odškodninskega zneska tvori namreč vrednost zavarovanih predmetov ob času požara. Kot zavarovana vrednost velja pri stavbah znesek po običajnih cenah v kraju ob času požara za novo stavbo po odbitku starosti, obrabe in drugih vzrokov, ki povzročijo manjšo vrednost. Ako pa se stavba